LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

2014-03-24 Dnr: 551-7311-12
Anl.nr: 1984-002-606

Kungsörs Grus AB
Box 91
736 22 Kungsör

Kungörelsedelgivning

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till täktverksamhet inom fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun

Verksamhetskod 10.20 och 10.50 enligt 4 kap. 3 § och 6 § andra punkten miljöprövningsförordningen (2013:251)
5 bilagor

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen lämnar Kungsörs Grus AB, organisationsnummer 556044-4134, nedan kallat bolaget, tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att inom fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun bedriva följande verksamheter inom täktplanens verksamhets- och brytningsområde, bilaga 1:

- täkt inom brytningsområdet **av högst 1 500 000 (1,5 miljoner) ton** berg
- en högsta årlig uttagsmängd **av 75 000 ton** berg
- uppställning och drift av kross- och sorteringsverk

Tillståndets giltighet

Tillståndet gäller till och med den sista mars 2034.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § miljöbalken miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

2. Bolaget ska tillse att bergtäkten avspärras i den omfattning som krävs för att fara för människor och djur ska förebyggas. På avsnitt med olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området. (Delegation)

3. Innan verksamheten påbörjas ska gränsen för verksamhets- och brytningsområdet markeras i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden. Minst en fixpunkt ska finnas markerad i terrängen.

4. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden:

50 dB(A)	vardagar utom lördagar	kl. 7.00–18.00
45 dB(A)	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 7.00–18.00
45 dB(A)	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dB(A)	nattetid	kl. 22.00–07.00

Nattetid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dB(A) vid bostäder.

De angivna värdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar under de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller på tillsynsmyndighetens begäran. Kontrollerna ska ske minst vid två närliggande bostadshus. Om de angivna bullernivåerna överskrids ska företaget vidta omedelbara och tillräckliga åtgärder så att värdena kan klaras senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

5. Arbetet, inklusive transporter, vid bergtäkten ska begränsas till vardagar mellan kl. 6.00–22.00. Krossningsverksamhet får inte påbörjas före kl. 7.00. Starkt bullrande verksamhet som borrning och skutknackning får enbart utföras dagtid kl. 7.00–18.00. Verksamhet får inte bedrivas lördagar, söndagar, helgdagar eller nattetid. Under perioden midsommar till den 15 augusti får inget borrnings-, sprängnings- eller krossningsarbete utföras. (Delegation)

6. Anslutningsvägen mellan täkten och väg 575 ska ha breddats alternativt försetts med mötesfickor senast 3 månader efter tillståndet tagits i anspråk.

7. Före varje sprängning ska berörda (inom en radie av 1 kilometer från täkten) alltid informeras om tidpunkt för sprängning. Sprängning ska ske enligt ett särskilt program för skjuttider, signalsystem och varningsrutiner. Programmet ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten.

8. Sprängningar får inte utföras som medför att dels den sprängningsinducerade vibrationshastigheten, uttryckt som toppvärde i vertikalled mätt i sockel i närmaste bostäder, överstiger värdet **4 mm/s,** dels luftstötvågor vid närmaste bostäder överstiger värdet **120 Pa**, uttryckt som frifältsvärde.

De angivna värdena för vibrationer ska kontrolleras genom mätning enligt svensk standard vid alla sprängtillfällen. De angivna värdena för luftstötvåg ska kontrolleras vid de tre första sprängningarna och i övrigt så snart det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att värdet riskerar att överskridas, dock vid minst en sprängning per kalenderår. Mätning av luftstötvåg ska ske enligt Svensk Standard.

9. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från täkten och täktverksamhetens samtliga moment. Salt får inte användas vid dammbekämpning. (Delegation)

10. Avledande av vatten från täkten ska ske genom sedimenteringsanläggning, försedd med oljeavskiljande anordning, innan vattnet leds vidare. Sedimentationsanläggningen ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad. Den ska inhägnas så att människor och djur inte kan ramla i. Vattenkvalitén ska kontrolleras enligt ett fastlagt kontrollprogram. Sedimentationsanläggningens utformning och placering ska godkännas av tillsynsmyndigheten. (Delegation)

11. Kemikalier, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta behållare (ADR-klassad eller motsvarande) på tät invallad yta som rymmer hela volymen och som är skyddad från nederbörd. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner och ha ett fungerande överfyllningsskydd. Petroleumprodukter, kemikalier och avfall ska förvaras i låst utrymme. Påkörningsskydd ska anordnas vid lagringsplatsen.

Tankning och parkering av fordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda fordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.

12. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten, senast 6 månader efter tillståndet tagits i anspråk, lämna in en redovisning om hur förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll följs. Redovisningen ska beskriva hur besiktning och kontroll av verksamheten ska ske vad gäller mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Redovisningen ska även innehålla uppgifter om omgivningspåverkan vad gäller grundvattennivå och inläckageflöde samt ytvattenpåverkan.

13. Uttag av berg ska ske med en successiv efterbehandling i den mån det är möjligt. Större efterbehandlingsarbeten bör föregås av samråd med tillsynsmyndigheten. Senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra ska verksamhetsutövaren lämna in en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad i samråd med markägare och tillsynsmyndighet. Efterbehandlingsplanen ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång. (Delegation)

14. En kopia av detta beslut ska finnas tillgängligt på arbetsplatsen.

15. Avbryts eller upphör verksamheten innan tillståndstiden gått ut, ska anmälan om detta göras till tillsynsmyndigheten.

Delegation till tillsynsmyndigheten
Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende:

- Skyddsåtgärder vid platser med olycksfallsrisker (villkor 2)
- Ändrade arbetstider under begränsade tidsperioder (villkor 5)

- Störning p.g.a. damning (Villkor 9)
- Avledande av vatten från täkten (villkor 10)
- Efterbehandlingen av täktområdet (villkor 13)

Ekonomisk säkerhet
Sökanden ska för tillståndets giltighet ställa en ekonomisk säkerhet om 540 000 SEK. Säkerheten ska godkännas av Miljöprövningsdelegationen.

Igångsättningstid
Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha startats senast två år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. I annat fall förfaller tillståndet. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Verkställighet
Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft och en säkerhet har godkänts av Miljöprövningsdelegationen.

Kungörelsedelgivning
Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Bärgslagsbladet och Arboga tidning (bilaga 4).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund
Kungsörs Grus AB ansöker om fortsatt och utökad bergtäkt på fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun. Anledningen till ansökan är att bergtäkten är den enda i området nära Arboga tätort. Det är svårt att hitta lämpliga platser för bergtäkter nära städer varför det är viktigt att hushålla med de naturresurser som finns och utnyttja dem fullt ut innan omflyttning sker.

Tidigare tillståndsbeslut
Kungsörs Grus AB fick den 30 mars 2004 fortsatt tillstånd enligt miljöbalken att till och med den 31 december 2012 bedriva täkt av berg på fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun. Enligt tillståndet fick bolaget tillstånd till ett maximalt uttag av totalt 400 000 ton berg, varav den årliga brytningen skulle vara i genomsnitt 25 000 ton och som högst 100 000 ton berg (Länsstyrelsen i Västmanlands län, dnr 541-15005-02).

Samråd
Ett första samrådsmöte genomfördes den 17 april 2012 med representanter från Länsstyrelsen i Västmanlands län, Swerock AB och Kungsörs Grus AB. Västra Mälardalens myndighetsförbund var inbjudna till samrådsmötet men kunde inte närvara.

Samråd med närboende (inom 1 km från det planerade brytningsområdet) samt myndigheter och organisationer skedde via utskick av brev den 8 maj 2012. De

myndigheter och organisationer som fick utskick om samråd var SGU, Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening, Naturvårdsverket, Västmanlands Ornitologiska Förening, Svenska Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Västmanlands län, Havs- och Vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen (Västmanlands distrikt) och Trafikverket (region Öst). Den 11 maj 2012 sattes en annons om samråd in i Bärgslagsbladet-Arboga tidning. Yttranden kom in från tre närboende, SGU, Skogsstyrelsen och Trafikverket.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 27 november 2012. Från Bruno Rhode (närboende) kom ett brev in den 7 december 2012. Ansökan kompletterades enligt föreläggande från Miljöprövningsdelegationen och kungjordes därefter i ortstidningarna Arboga Tidning och Bärgslagsbladet i september 2013. Ansökan remitterades samtidigt till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Arboga kommun, Västra Mälardalens myndighetsförbund (miljöenheten, bygglovsenheten), Västra Mälardalens Kommunalförbund (Räddningstjänsten), Länsstyrelsen i Västmanlands län, SGU och Trafikverket. Yttranden kom in från Länsstyrelsen i Västmanlands län, SGU, Trafikverket och Åke Persson (närboende). Bolaget fick därefter tillfälle att bemöta yttrandena.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Kungsörs Grus AB ansöker om fortsatt och utökat tillstånd för bergtäkt på fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun enligt 9 kap. Miljöbalken. Tillstånd söks för 20 år och att maximalt 1,5 miljoner ton berg får losshållas totalt. Verksamhetens SNI-kod är 10.20, enligt bilagan till förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Denna verksamhet innefattar: Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter. Företaget yrkar också på ett verkställighetsförordnande i enlighet med 19 kap. 5 § (punkt 11), med hänvisning till 22 kap. 28 § i Miljöbalken.

Åtaganden

Bolaget och markägarna åtar sig att bredda anslutningsvägen till täkten, alternativt förse densamma med mötesfickor för att minimera störningarna från täkttrafiken.

Förslag till villkor

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angivit i ansökan samt i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat föreskrivs i nedanstående villkor.
2. På fastigheten Hamre 3:10 skall befintlig skog kvarstå som skyddszon på ett avstånd av 150 meter räknat från täktområdets yttre gräns. Mark och vegetation inom området får inte skadas av täktverksamheten och skog inom skyddszonen får inte avverkas utan medgivande från tillsynsmyndigheten.
3. Brytning får inte ske till lägre nivå än -6,3 meter över havet (höjdsystem RH 2000).

4. Arbetet, inklusive transporter, vid bergtäkten ska begränsas till vardagar mellan kl. 6.00–22.00. Krossningsverksamhet får inte påbörjas före kl. 7.00. Starkt bullrande verksamhet som borrning och skutknackning får enbart utföras dagtid kl. 7:00 – 18:00. Verksamhet får inte bedrivas lördagar, söndagar, helgdagar eller nattetid. Under perioden midsommar till den 15 augusti får inget borrnings-, sprängnings- eller krossningsarbete utföras. Tillsynsmyndigheten kan medge att föreskrivna arbetstider får utökas under begränsade tidsperioder.
5. Buller från täktverksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande:
   - Vardag kl. 7.00–18.00 50 dB(A)
   - Sön- och helgdag kl. 7.00–22.00 45 dB(A)
   - Kväll kl. 18.00–22.00 45 dB(A)
   - Natt kl. 22.00–7.00 40 dB(A)

   Momentana ljud vid arbete nattetid (kl. 22.00–7.00) får inte vara högre än 55 dB(A) utomhus vid bostäder. De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar med beräkningar. Kontroll ska ske om det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller då tillsynsmyndigheten bestämmer. Kontrollerna ska ske vid två närliggande bostadshus. Om de angivna bullernivåerna överskrids ska företaget vidta omedelbara och tillräckliga åtgärder så att värdena kan klaras senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.
6. Luftstötvågor till följd av sprängningar får uppgå till högst 120 Pa (frifältsvärde) vid bostäder. Om begränsningsvärdet överskrids är villkoret ändå uppfyllt om åtgärd vidtas och förnyade mätningar vid nästkommande tre sprängningar visar att begränsningsvärdet innehålls. Luftstötvågorna får dock inte överstiga 150 Pa i kringliggande bostäder. Den angivna nivån ska kontrolleras vid de tre första sprängningarna och i övrigt så snart det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att värdet riskerar att överskridas, dock vid minst en sprängning per kalenderår. Kontroll ska ske genom mätning i två närliggande bostäder. Mätning ska ske enligt Svensk Standard SS 02 52 10.
7. Markvibrationer till följd av sprängning ska uppgå till högst 4 mm/s i vertikalled uttryckt som toppvärde i sockel på bottenvåning i två närliggande bostäder. Villkoret är ändå uppfyllt om åtgärd vidtas och förnyad mätning vid nästkommande tre sprängningar visar att begränsningsvärdet innehålls. Markvibrationer får dock inte överstiga 6 mm/s i kringliggande bostäder. Mätningar ska ske vid alla sprängtillfällen enligt principerna i SS 460 48 66.
8. Diffus damning från brytning, transporter och övrig materialhantering skall vid behov begränsas genom vattenbegjutning eller annan lämplig åtgärd. Salt får inte användas som medel för att binda damm. Borrutrustning skall vara försedd med anordning för uppsugning av damm. Det uppsamlade dammet skall omhändertas på godtagbart sätt. Om det ändå uppstår olägenheter genom damning kan tillsynsmyndigheten meddela de ytterligare föreskrifter som krävs för att störningarna skall begränsas.
9. Kemiska produkter (inklusive petroleumprodukter) och avfall ska förvaras i ADR-klassad förvaringstank, alternativt i tankar på ogenomsläpplig invallad yta eller i tråg som rymmer hela volymen. Uppsamlingskärlen skall vara försedda med tak så att de inte vattenfylls vid nederbörd. Drivmedelscisternerna skall ha ett fungerande överfyllningsskydd. Oljefat och smörjmedel samt eventuella

kemikalier och avfall skall förvaras i låst utrymme. Påkörningsskydd skall vid behov anordnas vid lagringsplatsen.

10. Tankning av fordon och maskiner samt hantering av oljor, kemiska produkter och farligt avfall skall ske på invallad och tät yta där eventuellt spill kan tas om hand. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt i anslutning till täkten.
11. Sprängning ska ske enligt ett särskilt program för skjuttider, signalsystem och varningsrutiner. Programmet skall upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten och godkännas av polismyndigheten. Sprängning får endast ske efter det att närboende (inom 1 km från täkten) underrättats.
12. Verksamhets- och brytningsområdet skall efterbehandlas till en sjö enligt bilaga 2. Större efterbehandlingsarbeten bör föregås av samråd med tillsynsmyndigheten. En slutlig efterbehandlingsplan ska inlämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande senast två år innan tillståndstidens utgång.
13. Bolaget skall tillse att bergtäkten avspärras i den omfattning som krävs för att fara för människor och djur skall förebyggas.
14. Eventuellt överskottsvatten från täkten ska avledas till tät sedimentationsdamm. Denna ska inhägnas så att barn och djur inte kan ramla i. Vattenkvalitén ska kontrolleras enligt ett fastlagt kontrollprogram.
15. Bolaget ska inkomma med en redovisning om hur förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll följs. Redovisningen ska även beskriva hur besiktning och kontroll av verksamheten ska ske vad gäller mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Av ansökningshandlingarna och vad sökanden i övrigt har angett framgår bl.a. följande:

Teknisk beskrivning

Verksamhet
Den maskinutrustning som kommer att användas består normalt av följande enheter: Borrvagn, förkross, efterkross, sorteringsverk, grävmaskin, lastmaskin och lastbil.

Krossverket kommer att placeras så lågt som möjligt i täkten för att bullret från täkten ska bli så lågt som möjligt. Genom att krossverket är mobilt kommer det också placeras nära salvan vilket innebär att transporterna inom täkten minimeras. Det lossprängda bergmaterialet lastas med grävmaskin direkt till den mobila förkrossen och transporteras därefter med lastmaskin vidare till efterkrossning och siktning. Slutligen sker uppläggning av materialet i olika sorteringar med lastmaskin. Verksamhetens omfattning per år är vid maxuttag i genomsnitt ungefärligen:

- Borrning: cirka 4 veckor
- Sprängning: cirka 4 tillfällen
- Krossning: 8 till 12 veckor
- Transporter: samtliga vardagar

Skuten uppläggs på lämplig plats och sönderdelas med grävmaskin försedd med hydraulhammare. Genom en god sprängplanering eftersträvas ett styckefall i sprängsalvan så att skutnackning ska behövas endast i undantagsfall.

Utlastning sköts av företagets egen personal och övrig verksamhet kampanjvis av inhyrda underentreprenörer.

Uttag av material
Volymen uttagbart material i täkten har beräknats till 1,79 miljoner ton. Ett maximalt årligt uttag bedöms vara 75 000 ton. Detta uttag kan uppnås enstaka år då större projekt är igång i regionen. Övriga år är uttaget lägre.

Geologi
Brytningsområdet består huvudsakligen av berg i dagen med inslag av sandig-moig morän. Bergarten är enligt berggrundskartan ögongranodiorit och innehåller inga sprickzoner enligt den tektoniska kartan. Kulkvarnsvärdena för bergmaterialet i området påvisar värden under 18, vilket ger ett stort användningsområde bl.a. som vägbyggnadsmaterial.

Efterbehandling
Täkten kommer efter avslutad brytning att bli en sjö. Täkten kommer att fyllas med grundvatten då grundvattennivån ligger 18 m högre än framtida täktbotten. Täkten kommer även fyllas med nederbördsvatten och via ytavrinning från ytor som sluttar in mot täkten.

Efterbehandlingen ska i den mån det är möjligt ske successivt och kan ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Vid stup bör någon form av förvarning finnas, t.ex. en avstädad/sopad bergyta ovanför. Stup som börjar under vatten bör förläggas på ett djup om minst tre meter under vattenytan. Det ska finnas några svagt sluttande stränder på några ställen runt sjön för att djur och människor ska kunna ta sig upp. Sluttningar ordnas med hjälp av avbaningsmassor och överblivet bergmaterial.

Verksamhetskontroll
Verksamhetskontrollen föreslås omfatta utsläpp till luft genom kontroll enligt riktlinjer i arbetsmiljölagstiftningen. Utsläpp till vatten kontrolleras vartannat år i brunnarna på Fågelsången 1:1 och Hamre 5:9 samt två gånger årligen i ett grundvattenrör. På vattnet i brunnarna görs en normal dricksvattenanalys och i grundvattenröret mäts turbiditet, pH, nitrat, klorid, konduktivitet och opolära kolväten. Vattenkvalitén ska även mätas i sedimentationsdammens utlopp och i recipienten Lillån. Kontrollprogrammet kan vid behov kompletteras med inläckageflöde (genom att mäta hur mycket vatten som leds från sedimentationsdammen). Två gånger om året kontrolleras grundvattennivån i grundvattenröret vid täkten och i brunnen på Hamre 5:9. Kontroll av buller, markvibrationer och luftstötvågor utförs enligt förslagen till villkor, punkt 5, 6 och 7.

Skulle kontrollerna visa att något avviker från det normala skall detta antecknas av tjänstgörande tillsynsansvarig personal. Uppgift om orsak, vidtagna åtgärder, tidpunkt och varaktighet för störningen ska antecknas. Om störningen riskerar att

påverka miljön eller de kringboendes hälsa skall detta omedelbart anmälas per telefon eller fax till tillsynsmyndigheten.

Miljökonsekvensbeskrivning

Allmänna hänsynsregler

Kunskapskravet
Kungsörs Grus AB har producerat grus- och sandprodukter sedan 1944 och bergkrossprodukter sedan 1993 och har därigenom en lång och gedigen erfarenhet av täktverksamhet och dess miljökonsekvenser. Bolaget har under många år varit produktcertifierade via BBC (Betong och Ballast Certifiering AB), som är ett fristående certifierings- och kontrollorgan för tillverkare av betong och krossprodukter. Företaget har ett eget laboratorium för i första hand den interna produktionskontrollen.

Försiktighetsprincipen
Bästa teknik kommer att användas och ett stort antal skyddsåtgärder kommer att vidtas i samband med täktverksamheten, vilket framgår i ansökan och miljökonsekvensbeskrivning.

Produktvalsprincipen
Kungsörs Grus AB och anlitade entreprenörer använder dieselbränsle av miljöklass 1 och hydrauloljor som uppfyller miljökraven enligt Svensk standard. I bolagets rutiner ingår att alltid riskbedöma nya kemiska produkter innan de introduceras i verksamheten och att välja den minst farliga produkten när det finns flera i övrigt likvärdiga alternativ. Några biotekniska organismer kommer inte att användas i täkten.

Lokaliseringsprincipen
Ur miljösynpunkt är det fördelaktigt att utöka en befintlig täkt jämfört med att starta en ny i ett oexploaterat område. En lokaliseringsutredning har redovisats men ingen av de upphittade platserna är dock så fördelaktiga att de motiverar att flytta täkten.

Skälighetsregeln
Företaget har i yrkanden, försiktighetsmått m.m. beaktat vad som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt i syfte att nyttja för verksamheten bästa möjliga teknik.

Miljökvalitetsnormer
Ingen av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft, omgivningsbuller, fisk- och musselvatten och förvaltning av kvalitén på vattenmiljön kommer att överskridas.

Behov av material
Då materialets kulkvarnsvärde understiger 18 har det en stor användningspotential:

- Som särskilt fyllnadsmaterial av sprängsten eller bergkrossmaterial vid brobyggnad
- Fyllning för grundläggning av murar och trappor
- Materialavskiljande lager för vägar, järnvägar m.m.

- Som förstärknings- och bärlager vid nybyggnad eller förstärkningsarbeten av vägar
- Underballastlager vid järnvägsbyggnad
- Som ballastmaterial i vissa beläggningstyper

Befintliga täkter
De befintliga bergtäkterna i Arboga med omnejd har inventerats. Den sökta täkten är den enda bergtäkten i närheten av Arboga.

Försörjningsområde
Syftet med täkten är att försörja Arboga tätort med omnejd med material. Swerock AB innehar ett program för beräkning av täkters försörjningsområden. När det gäller ballast har transportavståndet en avgörande betydelse, eftersom materialet är tungt och transportkostnaderna utgör en betydande del av materialkostnaden. Hamre bergtäkt har enligt programmet beräknats vara den enda bergtäkten som ligger inom ett rimligt transportavstånd från Arboga tätort.

Lokaliseringsutredning
Täkten ligger mycket bra till avseende transportavstånd till centrala Arboga och den påverkar inte några natur- eller kulturvärden. Ur miljösynpunkt är det också fördelaktigt att utöka en befintlig täkt jämfört med att starta en ny i ett oexploaterat område. En ny lokalisering måste därför vara avsevärt bättre för att komma ifråga.

För att hitta en lämplig plats för en ny bergtäkt måste ett antal kriterier uppfyllas:

- Bra anslutning till större allmän väg
- Nära köparna av materialet
- Tillräckligt avstånd till närboende
- Inga hinder med hänsyn till kommunens planer
- Bra materialkvalité
- Inte alltför tjockt jordlager
- Inga oöverkomliga natur- eller kulturvärden
- Tillgång till marken
- Tillräcklig volym

Transportavståndet 15 km antas vara ett rimligt maximalt transportavstånd för ballast i regionen och det är inom detta område som tänkbara alternativa lokaliseringar skulle kunna finnas. Inga andra befintliga bergtäkter än den som söks ingår i detta område. En stor del av området täcks av riksintressen och skyddade områden, bebyggelse eller tätortsnära strövskog. Det finns ett fåtal områden som skulle kunna vara tänkbara för en täkt: Prästtorpsområdet, Racksätterområdet, Nytorpsområdet och Högsjönområdet.

De två delområden i Prästtorpsområdet som studerats ligger på ett betydligt större avstånd än den befintliga täkten. De ligger inom ”stora opåverkade områden” enligt översiktsplanen och bergkvaliteten är okänd. Förekomst av hotade arter har inte undersökts och inte heller rådighet över marken. Västra området passerar ett stort antal bostadshus.

Även Racksätterområdet ligger på ett betydligt större avstånd från Arboga än den befintliga täkten. Det ligger inom "stora opåverkade områden enligt översiktsplanen och nära en golfbana och strövskog. Transporter kommer passera bostäder. Förekomst av hotade arter har inte undersökts och inte heller rådigheten över marken. Bergkvaliteten är okänd.

Nytorpsområdet ligger på samma avstånd från Arboga som den befintliga täkten och inom "små opåverkade områden" enligt översiktsplanen. Områdets förekomst av hotade arter har inte undersökts, inte heller möjligheten till rådighet över marken. Bergkvaliteten är okänd och ligger nära en nyckelbiotop (våtmark).

Högsjönområdet ligger på ett betydligt större avstånd till Arboga än den sökta täkten. Transporter passerar bostäder vid Röfors.

Fördelarna med den sökta täkten överväger samtliga alternativa lokaliseringar.

Kommunala planer
Området omfattas inte av några särskilda bestämmelser enligt översiktsplanen från 2009 för Arboga kommun.

Naturvärden

Bestämmelser för området
Täkten ligger inte inom något område som är riksintresse för naturvård eller inom något Natura 2000-område.

Områden registrerade av Skogsstyrelsen
Inom området finns inga nyckelbiotoper, naturvärdesområden eller sumpskogar. I omgivningen finns dock nyckelbiotoper (bl.a. en alsumpskog) och biotopskyddsytor.

Rödlistade arter
Enligt Artdatabanken finns inga observationer av rödlistade eller Natura 2000-arter i täkten. I närheten finns sju observationer registrerade: asplekania (starkt hotad), korskovall (missgynnad), kustgrimmia (missgynnad), göktyta (tre observationer, missgynnad) och rosenfink (sårbar).

Naturvärdesbedömning av Skogsstyrelsen
Skogsstyrelsen gjorde en naturvärdesbedömning av området den 22 december 2011. I två områden fann man grova aspar och ekar som bör sparas. Brytningsområdet har sedan bedömningen dock anpassats så att det inte innehåller några naturvärden som måste bevaras.

Fornminnen och kulturmiljö
Något riksintresse för kulturmiljövård finns inte inom området. Det finns inte heller några registrerade fornminnen.

Närboende
Väster om täkten ligger de närmaste bostadshusen på fastigheterna Fågelsången 1:1, Hamre 5:9 och Hamre 5:10 cirka 290 m från det planerade brytningsområdet. Närmaste avstånd till dessa hus kommer därmed bli större jämfört med dagsläget. Nordväst om täkten ligger det närmaste bostadshuset, Hamre 3:11, cirka 355 m från brytningsområdet. I övriga riktningar är avstånden till hus större. Ingen insyn kommer att förekomma till täkten då den omges av barr- och blandskog.

Friluftsliv
Täktområdet ligger inte i ett område som är av riksintresse för friluftsliv. Området innehåller heller ingen motionsled eller idrottsplats.

Hydrologi
Företaget bedömer att tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken inte behövs eftersom det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen kommer att skadas genom verksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Avsänkning och brunnar
Avsänkningen av grundvattenytan kring Hamre bergtäkt har beräknats dels genom en analytisk metod och dels med en matrismodell. Till grund för beräkningarna ligger data om de registrerade (i Brunnsarkivet) brunnar som finns i närområdet. I modellen beräknas ett ”värsta fall” där den hydrauliska konduktiviteten är samma som i området vid brunnarna. Slutsatsen är att det kan komma att ske en avsänkning i sprickorna i bergmassan runt täkten i värsta fallet. Överensstämmelsen mellan den analytiska modellen och matrismodellen är bra när det gäller avsänkningen.

Enligt uppgift från fastighetsägare vid samrådet och från en tidigare undersökning av brunnar i området så finns det brunnar på fastigheterna Fågelsången 1:1, Hamre 5:9, Hamre 3:11 samt Hamre 5:10 inom bergtäktens influensradie. Brunnen på Hamre 5:9 som är den enda registrerade brunnen i brunnsarkivet får enligt den analytiska modellen en teoretisk avsänkning på 6 m i värsta fallet. Brunnarna på Hamre 5:10 och Fågelsången 1:1 ligger på ungefär samma avstånd som den på Hamre 5:9 men när det gäller dessa saknas dock information om brunnsdjup m.m. På fastigheten Hamre 3:11 finns också en brunn men denna ligger dock på ett avstånd (ca 500 m) där avsänkningen även i värsta fallet är i stort sett obefintlig och kommer därmed inte att påverkas av täktverksamheten.

Vattnet i berggrunden finns i verkligheten enbart i sprick- och krosszoner och några sådana genomkorsar inte täkten. Det är därför mycket osannolikt att täktverksamheten skulle leda till en signifikant minskad vattentillförsel på dessa avstånd. Skulle detta mot förmodan visa sig vara fallet åligger det naturligtvis företaget att tillse att fastighetsägarens vattenförsörjning löses på annat sätt.

Även den grundvattenutredning som bolaget ålagts att göra av mark- och miljödomstolen (dom M 940-12) visar att grundvatten inte strömmar från bergtäkten mot de enskilda brunnarna. Enligt utredningen går det med god säkerhet att säga att brunnarna och täkten inte ligger i samma grundvattenmagasin då det finns en vattendelare däremellan.

Då jordlagret ovanpå berget i täktens omgivningar sannolikt har en betydligt högre konduktivitet (undantaget leran) än bergmassan kommer avsänkningen i berget heller inte att påverka de omgivande jordlagren.

Lillån ligger dels utanför bergtäktens influensradie, dels ligger den i ett område bestående av postglacial finlera med en mäktighet på i storleksordningen 13 m och dels ligger den i en lågpunkt i terrängen så det finns ingen som helst risk att vattennivån i denna påverkas av täkten.

Någon tillförsel av vatten till dikningsföretagen i området till följd av djupare brytning kan inte ske. Dikningsföretagens områden underlagras också av postglacial finlera med mycket låg hydraulisk konduktivitet och kommer därför inte påverkas av grundvattennivån i bergsmassan.

Då täkten kommer att vara relativt djup så kommer man anlägga en sedimentationsdamm. Överskottsvattnet i täkten rinner genom att täktbotten lutar till en pumpgrop, där det sedan pumpas till sedimentationsdammen. Placeringen av sedimentationsdammen kommer att vara i verksamhetsområdets nordöstra del. För beräkning av dimensionering har en modell från Vägverket (Publ. 1998:009) använts vilket bl.a. resulterat i en approximativ bassängvolym av 152,4 m^3 och en uppehållstid på cirka 20 timmar. Vattnet leds efter dammen vidare till Lillån. Sedimentationsdammen bör förses med oljeavskiljare samt hägnas in så att inte barn eller djur kan ramla i. Sedimentationsdammen ska anläggas då tillstånd erhållits.

Vattenkvalité
En dricksvattenanalys av vattnet i brunnarna på fastigheterna Fågelsången 1:1 och Hamre 5:9 gjordes i april 2010. Vattnet i båda brunnarna var tjänligt med anmärkning. Turbiditeten i brunnsvattnen är måttligt respektive betydligt grumlig. Vattnet i båda brunnarna innehåller enligt analysrapporterna organiskt material och halterna av kemisk syreförbrukning indikerar att brunnsvattnet blivit påverkat av ytligt markvatten. Inget av de ämnen som förorsakar anmärkningarna härrör från täkten.

Brunnarna på Fågelsången 1:1 och Hamre 5:9 har besiktigats av Geo-Vant under 2011. När det gäller Fågelsången 1:1 så är brunnskonstruktionen undermålig och ytvatten rinner in. Brunnen på Hamre 5:9 är artesisk varför det är svårt att se ett eventuellt inläckage. Hur vattenkvalitén i denna påverkas av omgivningen var därför svårt att säga.

Enligt VISS (VattenInformationsSystem Sverige) så är den ekologiska statusen för Lillån otillfredsställande men den kemiska statusen god. Överskottsvattnet som avleds från täkten via sedimentationsdammen kommer inte påverka Lillån negativt.

I täkter används sprängämne som kan ge ett visst läckage av kväve. I denna täkt är dock uttagsmängden så liten att kvävemängden i stort sett är försumbar. Gör man en bedömning av grundvattenkvalitén med hänsyn till nitratkvävehalten enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för kväve i grundvatten så är halterna mycket låga - låga.

Kemiska produkter
I bergkrossverksamhet finns två typer av föroreningar som måste beaktas, petroleumprodukter och ej detonerade sprängämnen. I en berg- och grustäkt finns inget jordtäcke som renar ytvattnet innan det når grundvattnet, varför det är extra viktigt att förhindra spill av kemiska produkter. Genom att jordtäcket saknas är grundvattnet i området även mer utsatt för t.ex. salt som används vid dammbindning.

Oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner får endast utföras på en hårdgjord och invallad yta. Service och tvättning av maskiner och fordon utförs ej inom området. Spill och miljöfarligt avfall ska omhändertas och absorbenter ska finnas på platsen om ett läckage skulle uppkomma. Godkända åkerier och slutliga omhändertagare ska anlitas. För samtliga kemiska produkter ska aktuell varuinformation samlas i en intern kontrollpärm, med anteckningar om handhavande och omhändertagande av rester och förorenat material. Ansvarig person ska finnas uppskriven i pärmen.

Kemiska produkter och avfall, som inte förvaras i ADR-klassad förvaringstank, ska lagras på ogenomsläpplig invallad yta. Invallningen ska vara försedd med tak eller regnskydd. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara hela volymen. Påfyllnadsanordningen till cisternerna ska rymmas innanför invallningen. Förvaringen ska utformas så att de förvarade kemiska produkterna och avfallet ej kan nå grund- eller ytvatten vid ett eventuellt läckage. Förvaringstankar för kemiska produkter ska vara utrustade med överfyllnadsskydd eller nivåvakt, alternativt ska tankningsutrustningen vara försedd med nivåvakt. Dessa ska kontinuerligt övervakas genom manuell övervakning eller akustiskt larm. Oljefat, smörjmedel och eventuella kemikalier ska förvaras inlåsta. Påkörningsskydd ska vid behov anordnas på lagringsplatsen.

Avfall
Exempel på farligt avfall som kan uppkomma i verksamheten är: Spillolja, oljefiler, smörjmedel, förorenade absorbenter, slam från oljeavskiljare, bly- och nickelkadmiumbatterier, färg och lösningsmedel, lysrör och kylanläggningar (CFC).

Ett farligt avfall får inte blandas med ej farligt avfall och inte heller med annat farligt avfall. Avyttring av farligt avfall kommer bara att ske genom lämnande till entreprenörer behöriga att hantera farligt avfall eller återlämning till leverantören, detta oavsett leverantörens övriga rekommendationer.

Utvinningsavfall
Följande fraktioner från täktverksamhet utgör inte utvinningsavfall:

- Reststen som omhändertas för vidare produktion av ballastprodukter eller dylikt.
- Stenmjöl som sedimenterat i sedimentationsdamm och som snarast återförs till produktionsprocessen.
- Borrkax som läggs i upplag för senare användning i samband med efterbehandling av täkten.
- Avbaningsmassor som används vid efterbehandling av täkten.

- Ofyndiga massor – t.ex. lermassor i grustäkt – som läggs i upplag för senare användning i samband med efterbehandling av täkten.

I den aktuella täkten uppkommer därmed inget utvinningsavfall då materialet som inte säljs används i efterbehandlingen.

Damm

Hälsoeffekter
Damning är främst ett hälsoproblem för dem som arbetar i täkten. Borrning, sprängning, krossning och siktning av bergmaterial som innehåller kvarts ger upphov till damm som kan framkalla silikos vid långvarig inandning. Därför får inte täktverksamheten innebära att någon människa exponeras för damm i någon hälsovådlig omfattning. Berörd personal ska undersökas kontinuerligt enligt arbetsmiljölagens bestämmelser.

Inverkan på vegetation
En vetenskaplig undersökning om vegetation intill täkter påverkas av damm har visat att effekterna generellt är små (Bengtsson och Olausson, 2010). I undersökningen framkom bl.a. att damm från kalkbrott och cementindustrier verkar ge större effekter än damm från sura, mindre reaktiva, bergarter. Växter med stor andel klyvöppningar på bladens ovansida kan vara mindre vanliga nära dammkällor (inom ca 200 m). Vid analys av artförekomster på olika stamsektorer noterades en signifikant skillnad i ett fall. På träd som växte nära dammkällan (upp till 40 m) undvek mossor och lavar växa på den del av trädet som vätte mot dammkällan. I övriga fall noterades inga sådana skillnader.

Lokala förutsättningar
Damningsproblemet uppstår främst vid krossningen men stoftutsläpp sker också från siktar, matare m.m. Vid krossning respektive torr väderlek utförs bevattning för att minimera damning. Bevattning utförs också av transportytor inom täkten, stenmjölsupplag och tillfartsväg när behov uppstår. Vatten tas vid behov från en grundvattendamm inom täkten. Vid borrning ska dammsugare användas till borrmaskinerna. Uppsamling av borrkax ska också ske. Enligt SMHI var frekvensen av vindriktningen vid mätstationen i Västerås störst för sydvästlig vind. De närmaste husen ligger V till NV om täkten.

Joniserande strålning

Allmänt
Radon är en färg- och luktlös radioaktiv ädelgas som bildas när först uran och sedan radium sönderfaller. Då radon sönderfaller bildas radondöttrar som delvis binds vid dammpartiklar i luften. Utomhus ventileras radongasen bort och utgör därför inget problem. Ballastmaterial med en högre radonhalt kan därför användas till exempelvis vägar.

Gränsvärden och riktlinjer
Enligt regler och råd från Boverket och Socialstyrelsen bör radonhalten inte överstiga 200 Bq/m^3 och gammastrålningen inte överstiga 0,3 µSv/h (30 µR/h) i

bostäder. När det gäller själva ballastmaterialet så har SFF (Svenska Fabriksbetongföreningen) utfärdat en rekommendation att gammastrålningen inte bör överstiga 0,20 µSv/h.

Aktuellt område
Mätning av den joniserande strålningen har gjorts inom det befintliga brytningsområdet. På varje fraktion utfördes två mätningar och medelvärdet av dessa var: Bärlager 0,13-0,16 µSv/h och sprängsalva 0,13-0,15 µSv/h.

Den uppmätta strålningen visar att materialet inom det befintliga brytningsområdet utan restriktioner kan användas som byggnadsmaterial. Den fortsatta brytningen kommer att ske på djupet inom i stort sett samma område.

Data från SGU:s flygradiometriska kartor indikerar att strålningsnivåerna i området är måttliga.

Buller

Konsekvenser av buller
I en litteraturstudie granskades ett antal artiklar i internationella, vetenskapliga tidskrifter för att utreda konsekvenserna av buller. Inga uppgifter om hur bullret från just täkter påverkar människor har upphittats. Bullret som uppstår vid täktverksamheten kan dock jämföras med bullret från trafik. Enligt miljöhälsorapporter från Institutet för miljömedicin har hos arbetare och barn samband visats mellan bullerexponering och nedsatt prestationsförmåga i olika tankekrävande arbetsuppgifter. Det som mest påverkas av buller är läsning, uppmärksamhet, problemlösningsförmåga och minnesförmåga. Under dagtid är det dock endast få personer som blir mycket störda vid ekvivalenta ljudtrycksnivåer under 55 dB(A) eller som blir måttligt störda under 50 dB(A).

Några riktvärden för bullret avseende vilda djur har inte upphittats. Jordbruksverkets föreskrifter anger dock att djur i stall endast tillfälligtvis får utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dB(A). Vissa fågelarter har också påvisats att missgynnas av ljudstörningar.

Mätning av bullret från täkten
Mälarhälsan mätte bullret från täktverksamheten 2010. Vid mätningen pågick utlastning och borrning, men ingen krossning. Borrning är dock oftast den verksamhet som låter mest. I bullernivåerna ingick även trafikbullret från den närliggande europavägen. Resultaten från täktbullret underskred Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad industri. Den dominerande ljudkällan är fordonstrafik på motorvägen. Inga hörbara ljud från krossningen och borrningen kunde höras i mätpunkterna. Länsstyrelsen i Västmanlands län bedömde i ett beslut att bullermätningen utförts på ett korrekt sätt och att angivna riktvärden i tillståndet underskreds. Brytningen kommer fortsättningsvis att bedrivas på längre avstånd från bostadshus än tidigare.

Beräkning av bullret från täkten
En bullerutredning har gjorts av Müller-BBM Scandinavia AB. Ljudnivån

beräknades med hänsyn till källans ljudeffekt och höjd, avstånd till mottagare, luftabsorption, markdämpning, terräng samt skärmning och ljudreflexer. Beräkningsmodellen utgår från ett meterologiskt värsta fall, det vill säga att det råder medvind i 360° för samtliga beräkningar. De redovisade ljudnivåerna gäller vid full produktion. Bullerberäkningar är mer tillförlitliga än bullermätningar i områden med betydande bullerkällor. Då motorvägen är en starkt bidragande bullerkälla ger bullerberäkningarna ett mer korrekt resultat.

Beräkningsresultatet visade att under dagtid (7.00–18.00) kan samtliga arbetsmoment utföras samtidigt oavsett brytetapp utan att bullervillkoret på 50 dBA överskrids. Eftersom verksamheten bedrivs kampanjvis blir dock det verkliga ljudbidraget lägre än den angivna totala ljudnivån eftersom arbetsmomenten ej genomförs samtidigt. Krossning och utlastning kan köras samtidigt även under kvällstid (18:00 – 22:00) för samtliga brytetapper utan att bullervillkoret på 45 dBA överskrids. Borrning kan ej utföras kvällstid efter klockan 18:00. Starkt bullrande verksamhet kommer enbart att ske helgfria vardagar kl. 7.00-18.00. Utlastning kan ske även nattetid (22:00 – 7:00, arbetstiden är dock reglerad till vardagar kl. 6:00 – 22:00). Anledningen till att man vill lasta ut på morgonen är att bygg- och anläggningsarbeten ofta startar klockan 7.00 och då vill ha materialet på plats.

Sprängning
En maximal losshållning på 1,5 miljon ton material under 20 år motsvarar i genomsnitt sprängningar cirka 4 gånger per år. Enligt gällande regler angående sprängningar ovan jord ska sprängningarna ske i dagsljus och då siktförhållandena medger en betryggande kontroll av det farliga området. Sprängning ska införas i en driftsjournal där bl.a. tidpunkt, salvstorlek och väderlekssituation noteras. All sprängning ska föregås av en signal, tydligt hörbar på ett avstånd av 500 meter från sprängningsplatsen. Vid sprängning ska området avspärras för allmänheten. Innan sprängning sker ska de närmast boende skriftligen informeras minst 24 timmar innan sprängningen ska genomföras.

Markvibrationer
Företaget ansöker om att få ett ändrat villkor gällande de tillåtna markvibrationsnivåerna vid sprängning. Kungsörs Grus AB vill att detta ska sättas till 4 mm/s i likhet med allmän praxis. Det är mycket viktigt att notera att detta värde sätts med hänsyn till den mänskliga upplevelsen, hus tål normalt avsevärt högre vibrationsnivåer. Om markvibrationsnivåerna ska bli lägre så måste borrhål med en mindre diameter eller en lägre pallhöjd användas, vilket innebär fler borrhål för att spränga loss samma mängd berg. Detta innebär att borrning måste ske under längre tid. Borrning är den verksamhet i en bergtäkt som oftast bullrar mest. Störningen från borrningar under längre tid är större är än fördelarna av en minskad markvibrationsnivå, när denna ändå ligger under gränsvärdena för byggnaderna.

Vibrationsnivåerna har varit högre än nuvarande villkor vid de senaste sprängningarna i täktens sydvästra hörn (som ligger närmast bostäder). Brytningsområdet har nu ändrats så att detta undviks och kommer ske längre från närboende. Detta ska tillsammans med anpassad sprängteknik och ett villkor på 4 mm/s göra så att villkoret gällande markvibrationer ska kunna innehållas vid

framtida sprängningar. För att ytterligare sänka markvibrationsnivåerna kan man skapa ett s.k. Voglers filter. Det innebär att luftfyllda hålrader borras framför de utsatta fastigheterna vid täkten.

Kastrisker
Ur säkerhetssynpunkt bör följande beaktas:

- Förladdning ska vara minst lika med försättning.
- Noggrann rensning av ytberg utföres.
- Vid laddning av första raden inom partier med löst berg eller bakåtbrytning från föregående salva bör patronerat sprängämne användas.
- Inspektion av pallfront samt inmätning av 1:a och 2:a hålraden.
- För undvikande av opåräknad kastning ska reducerad hålsättning användas vid pallhöjder som är mindre än 2 gånger Vmax för vald håldiameter, dvs. K <7 meter för 76 mm håldiameter.

Syneförrättningar
Husen på fastigheterna Fågelsången 1:1 och Hamre 5:9 har besiktigats (syneförrättning) 1993, 2002 samt 2009. Utvärdering av syneförrättningarna är utförd genom att kontrollera skillnaden mellan syneförrättningen 2009 jämfört med de två tidigare utförda. I båda fallen gäller att det är troligt att inga nytillkomna skador har uppkommit som direkt beror på sprängningar utan mera på rörelse i trästommen och skivmaterialen på grund av skillnader mellan värme och kyla, fukt och torka samt ålder.

Miljöpåverkan
Vid användning av bulksprängämnen utgör läckage av kväveföreningar från ej detonerade sprängämnen en oundviklig effekt. I denna täkt är dock uttagsmängden så liten att kvävemängden är i stort sett försumbar. Även i täkter med ett uttag som är flera gånger större brukar kvävehalterna i överskottsvattnet från täkten vara måttliga enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för kväve i grundvatten.

Trafik
Trafiken går idag utmed väg 575. År 2008 gick enligt Trafikverket 460 (± 17 %) fordon per årsmedeldygn på väg 575. Antalet tunga fordon var 60 (± 24 %) per årsmedeldygn. En maximal losshållning på 1 500 000 ton material under 20 år motsvarar i genomsnitt cirka 13 fordon plus returtransporter från täkten per arbetsdag (eller 8 per årsmedeldygn). Täkttrafiken utgör en liten del av trafiken på väg 575. Den befintliga täkttrafiken ingår dessutom redan i trafikräkningen.

Ägaren till täktfastigheten har ett avtal med Trafikverket gällande att de ska bygga en anslutning utan vändplan cirka 450 meter söder om Lillån med vägbom och möjlighet till utfart på E20 i båda riktningar. Ärendet är föremål för en civilrättslig prövning i Falu tingsrätt. Om den nya vägen inte kommer till stånd så kommer den befintliga att användas även fortsättningsvis.

Beräkning av emissioner
Här beräknas emissionerna vid maxuttaget 1 500 000 ton fördelat på 20 år. Avståndet till centrala Arboga är cirka 4 km och samtliga fordon antas åka i

genomsnitt denna sträcka. För jämförelsens skull beräknas även emissionerna från den näst närmaste bergtäkten, vilket är företagets egen bergtäkt i Nytorpsberget. I detta fall blir exempelvis koldioxidutsläppen cirka 90 ton mindre per år om Hamre används istället för Nytorpsberget för transporter till Arboga tätort.

Hälso- och miljöeffekter av luftföroreningar
Nedan följer en lista av ämnen i bilavgaser och deras hälso- och miljöpåverkan:

- Koldioxid och metangas bidrar till växthuseffekten.
- Kolmonoxid försämrar blodets syretransport och kan påverka hjärta och centrala nervsystemet.
- Kväveoxider kan orsaka försurning och övergödning samt irritation av luftvägar hos människor och djur.
- Vissa kolväten är cancerframkallande.
- Mycket små partiklar (under 5 µm) kan skada lungblåsorna samt även tas upp i blodet och orsaka astma, lunginflammation och kronisk luftrörsinflammation.
- Svaveldioxid medför förhöjd risk för bronkit och andra luftvägsjukdomar.

Olycksrisker
En vägbom förhindrar obehöriga att köra in på området då täkten är stängd. Det finns också varningsskyltar runt området.

Yttranden

Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen har bl.a. framfört följande:

Begränsningsvärden
Flera förslag till villkor formuleras som att bolaget uppfattar angivna nivåer som riktvärden. Länsstyrelsen anser att villkor för buller, vibrationer och luftstötvågor ska anges som begränsningsvärden.

Buller och vibrationer
Länsstyrelsen anser med tanke på närheten till bostäder och inkomna klagomål att verksamheten, liksom i tidigare tillstånd, begränsas så att borrning, sprängning och krossning inte tillåts från midsommarafton till den 15 augusti.

Bolaget har enligt villkorsförslag nr 5 angivit att bullerkontroll ska ske vid två specifika fastigheter. Länsstyrelsen bedömer att omständigheterna i det enskilda fallet bör avgöra var dessa kontroller ska ske och att kontrollplatserna därför inte bör anges i tillståndet.

Länsstyrelsen anser att villkoret angående vibrationer bör förtydligas med att mätning ska ske i grundsockel i bostadshusen och att mätning minst ska ske i de av bolaget angivna fastigheterna.

Sprängning
Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor nr 11 bör kompletteras med att sprängning endast får ske efter det att närboende inom 1 km från täkten underrättats.

Transporter
Länsstyrelsen anser att villkorsförslag nr 4 bör förtydligas genom ett tillägg att arbetstiderna även omfattar transporterna till och från bergtäkten. Då flera boende längs anslutningsvägen har framfört att den tunga trafiken medför störningar så anser Länsstyrelsen att åtgärder bör vidtas för att minska olägenheterna från trafiken. Vägen fram till själva täkten kan t.ex. breddas alternativt förses med mötesfickor så att de tunga fordonen inte behöver invänta mötestrafik vid enskilda bostadshus.

I ansökan anges att utlastning kan ske nattetid (22-07) och att arbetsmoment kan ske samtliga vardagar. Länsstyrelsen anser inte att tunga transporter bör ske nattetid då väg 575 passerar tätt förbi privatbostäder.

Vattenverksamhet
Enligt miljökonsekvensbeskrivningen kommer grundvattenytan i värsta fallet sänkas 35 m i berget runt täkten. Länsstyrelsen anser att en sådan stor avsänkning bör medföra att tillstånd för vattenverksamhet krävs enligt 11 kap. miljöbalken.

Sedimentationsdamm
Länsstyrelsen anser att ett villkor bör finnas för anläggandet av dammen och att kontroller av utgående vatten regelbundet ska ske.

Skyddszon
Länsstyrelsen anser att den föreslagna skyddszonen av befintlig skog är motiverad, framförallt mot bostäder. Skyddszonen bör markeras på en karta som bifogas tillståndsbeslutet. Bolaget bör även visa att man har rådighet över området som föreslås som skyddszon.

Kontrollprogram
Länsstyrelsen anser att det bör anges ett villkor om att bolaget ska inkomma med en redovisning av hur man följer förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Redovisningen bör även beskriva hur besiktning och kontroll av verksamheten ska ske vad gäller mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Efterbehandling och ekonomisk säkerhet
Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor bör kompletteras med att efterbehandlingsplanen ska inlämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande senast två år innan tillståndstidens utgång.

Länsstyrelsen anser att säkerhetsbeloppet bör ses över och beräknas enligt Miljösamverkan Sveriges modell i rapporten ”Efterbehandling av täkter – en förtäkt vägledning”. Av beslutet bör framgå att säkerheten ska lämnas in till Miljöprövningsdelegationen för godkännande.

Åke Persson, boende
Vid de första sprängningarna rasade brunnen på fastigheten ihop och Kungsörs Grus bekostade en ny djupborrad brunn 1996. Efter problem med grumligt vatten bekostade bolaget även en vattenrenare. Vattenrenaren måste servas två gånger om året p.g.a. ventiler m.m. blir otäta. Berget som huset står på är poröst och när det sprängs kan det släppa mycket partiklar. Åke Persson menar att ett vattenprov inte bevisar att bergtäkten är utan skuld. Vid ny brytning vill Åke Persson att vattenrenaren och andra olägenheter som uppkommer med vattnet servas och betalas av bolaget. Vatten och avlopp håller på att projekteras genom Viby och Hamre till kommunen. Åke Persson vill om det sker att bolaget bekostar hans vattenanslutning.

Trafikverket
Trafikverket har inget att erinra mot ett förlängt täkttillstånd under förutsättning att transporterna sker via väg 575. Den civilrättsliga prövningen som pågår, avser skadeståndsskyldighet och kommer inte innebära att någon utfart öppnas på E20.

Sveriges geologiska undersökning, SGU
SGU har bl.a. framfört följande:

Materialförsörjning
SGU ser generellt positivt på drift av bergtäkter då de kan bidra till att fasa ut naturgrusanvändningen och underlättar att uppnå det nationella miljökvalitetsmålet ”Grundvatten av god kvalitet”.

SGU noterar att tekniska analysvärden representerar ”materialet”, vilket är svårtolkat eftersom flera bergarter är redovisade i MKB. SGU anser att hänsyn bör tas löpande till bergmaterialets variationer, särskilt som stora variationer kan förväntas inom gnejsighet och glimmerhalt.

Grundvatten
Verksamhetsutövaren har ansvaret för att visa att verksamheten inte skadar allmänna eller enskilda vattenintressen. För att kunna ta ställning till om den planerade verksamheten är tillståndspliktig vattenverksamhet krävs ett fullständigt tekniskt underlag med information om uppmätta grundvattennivåer, grundvattnets flödesriktning, den planerade grundvattenbortledningens flödesstorlek, planerad avsänkning och influensområdet av grundvattensänkningen. Det krävs även information om motstående intressen såsom t.ex. enskilda brunnar, källor och grundvattenberoende växtlighet. En tydlig kartredovisning av omgivningspåverkan och förekommande skyddsobjekt rekommenderas. Slutligen bör även ett kontrollprogram presenteras för grundvattennivå och inläckageflöde samt för ytvattenpåverkan.

I handlingarna har beräknat influensområde tagits fram. SGU delar slutsatsen om att frekvensen av sprickzoner kopplade till täkten avgör hur stor avsänkningen kan komma att bli. Det är dessutom rimligt att anta att brunnarna på fastigheterna Hamre 5:9 och 5:10 samt Fågelsången 1:1 inte kommer påverkas negativt. SGU anser att grundvattennivåerna om möjligt bör mätas i någon av

dricksvattenbrunnarna för att kunna följa eventuella nivåförändringar orsakade av verksamheten.

Bolagets bemötande av yttranden

Kungsörs Grus AB har som svar på yttrandena bl.a. framfört följande. Brunnen på fastigheten Hamre 3:11 ligger på ett stort avstånd (ca 500 m) där avsänkningen är obefintlig. I den kompletterande hydrogeologiska utredningen står att täktens västra delar utgör en topografisk vattendelare i området och att det med god säkerhet går att säga att det inte är samma grundvattenmagasin för brunnarna och täkten. Uppmätta grundvattennivåer i grundvattenrör, damm och brunnar visar att grundvatten inte strömmar från bergtäkten mot enskilda brunnar. Det finns därmed ingen risk att täkten påverkar vattenkvaliteten i brunnen på Hamre 3:11.

I de hydrogeologiska utredningarna, ansökan och komplettering till ansökan finns svar på frågeställningarna som SGU och Länsstyrelsen nämnt. Vidare menar bolaget att de utredningar som gjorts visar att tillstånd för vattenverksamhet inte behövs. I dagsläget sker inget inläckage av vatten till täkten, vilket innebär att ingen avsänkning av grundvatten sker alls utanför brytningsområdet. Brunnar, Lillån samt omgivande jordlager kommer inte att dräneras och vattenkvalitén inte påverkas. Bolaget har kompletterat verksamhetskontrollen med mätning av vattennivå i brunnen på Hamre 5:9 och mätning av vattenkvalité i utloppet av sedimentationsdamm och i Lillån.

För att tillmötesgå Länsstyrelsen i Västmanlands påpekanden om buller, vibrationer, luftstötvåg, transporter, efterbehandling, sedimentationsdamm och kontrollprogram så har villkorsförslag nr 4, 5, 6, 7, 11 och 12 ändrats samt nr 14 och 15 lagts till. Bolaget har beräknat en ny ekonomisk säkerhet till 426 450 kr.

Bolaget har markerat skyddsområdet där befintlig skog inom 150 m från verksamhetsområdet ska bevaras på en karta (bilaga 3). Av kartan framgår att skyddsområdet ligger inom samma fastighet som täkten.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Tillståndets omfattning
Det sökta tillståndet omfattar fortsatt och utökad täkt av berg. Totalt söks tillstånd för brytning av 1 500 000 miljoner ton under 20 år. Vidare bedömer bolaget att en maximal årsproduktion är 75000 ton. Enligt tidigare tillståndsperiod åren 2004 – 2012 fick bolaget maximalt bryta 400 000 ton. Brytningen per år fick i genomsnitt uppgå till 25 000 ton med ett maximalt uttag av 100 000 ton under ett enskilt år. Enligt Miljöprövningsdelegationen bör den genomsnittliga årsproduktionen under den sökta perioden bli större jämfört med tidigare tillståndsperiod. Den maximala tillåtna produktionen under ett år kommer dock bli mindre jämfört med tidigare tillstånd. Verksamhets- och brytområdet kommer endast ta en liten del oexploaterad mark i anspråk eftersom brytning huvudsakligen avses ske på djupet.

Under förutsättning att villkoren och åtaganden i detta tillstånd uppfylls och de försiktighetsmått som bolaget i övrigt angett så anser Miljöprövningsdelegationen att verksamheten kan bedrivas med minsta olägenhet för miljö och hälsa.

Val av plats
Miljöprövningsdelegationen anser att täktens lokalisering är bra med avseende på närhet till Arboga och det huvudsakliga avsättningsområdet. Vidare har täkten betydelse för regionen som leverantör av bergkross.

Under åren som täktverksamhet har bedrivits på platsen har närboende upplevt störningar från täktverksamheten. Bl.a. har skador på brunnar, byggnader och störningar från täkttrafiken påtalats. Vibrationer från sprängningar har under de två sista åren överskridit gällande riktvärden.

Dricksvatten
En dricksvattenanalys från 2010 visade att vattnet i två av de närmsta brunnarna var tjänligt med anmärkning samt indikerade inläckage av ytligt markvatten. Halterna av nitratkväve, som kan påverkas av läckage av sprängämnen, var mycket låg till låg enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder. Vid en besiktning av brunnarna 2011 framkom att brunnen på Fågelsången 1:1 var av undermålig konstruktion och att ytvatten rann in.

Enligt beräkningsmodeller i ansökan kan täkten i ett värsta fall orsaka en avsänkning av grundvattenytan i bergsmassan runt täkten (ca 6 m vid närmsta bostäder). Avsänkning kan dock bara ske om det finns sprickzoner som genomkorsar täkten, vilket det enligt bolaget inte finns.

Bolaget ålades göra en hydrogeologisk utredning 2013, vilken visade att det inte är samma vattenmagasin vid brunnarna och täkten eftersom det går en vattendelare däremellan. Nivåmätningarna i brunnarna visade på god tillrinning.

Mot bakgrund av ovan utförda beräkningar, utredning och observationer bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger någon risk för vattenkvaliteten eller för avsänkning av vattnet i brunnarna p.g.a. täktverksamheten. Den påverkan

som finns på vattenkvaliteteten i brunnarna beror troligen på inläckande markvatten, som i ena fallet beror på en dålig konstruktion.

Byggnader
Skadorna på byggnader har besiktigats av konsult genom en s.k. syneförrättning. Enligt slutsatserna är det troligt att inga nytillkomna skador har uppkommit som direkt beror på sprängning utan mer beroende på rörelse i trästomme m.m. som ett resultat av skillnader mellan värme – kyla och fukt – torka samt ålder.

Sprängningarna utfördes i delen av brytområdet som vetter mot de närmsta bostäderna. Enligt ansökan kommer sprängningar i framtiden ske längre från bostäder och med en anpassad sprängteknik. Med ett längre avstånd, anpassad sprängteknik och ett riktvärde för vibrationer enligt allmän praxis på 4 mm/s så bedömer Miljöprövningsdelegationen att värdet bör kunna underskridas.

Transporter
Den tunga täkttrafiken kommer vid fortsatt verksamhet utgöra en totalt liten del av den tunga trafiken på väg 575. Boende längs vägen har dock påtalat störningar från täkttrafiken. Enligt markägaren finns ett avtal om anslutning från täkten till E20 men enligt uppgift kommer en anslutning inte bli aktuell. Trafikverket har inget att erinra mot ett fortsatt tillstånd under förutsättning att transporterna sker på väg 575. För att minska störningarna från täkttrafiken har bolaget åtagit sig att bredda anslutningsvägen eller skapa mötesfickor från täkten till väg 575. Miljöprövningsdelegationen anser att det är motiverat att breddning eller skapande av mötesfickor sker och att det är positivt att bolaget åtagit sig detta. Miljöprövningsdelegationen anser också det viktigt att åtagandet utförs så snart som möjligt, senast 3 månader efter att tillståndet tagits i anspråk, för att snabbt begränsa störningarna från täkttrafiken. (villkor 6).

Natur- och kulturvärden samt friluftsliv
I området finns inga riksintressen för naturvården, kulturmiljövården eller friluftsliv. Dock finns vissa naturvärden i form av en nyckelbiotop (Alsumpskog), två lövskogslundar och ett naturvårdsprogramsområde (Hamre österäng) med högt naturvärde. I täktens närområde har även en naturvärdesbedömning gjorts av Skogsstyrelsen som visade några områden med grova träd som bör sparas. Bolaget har dock tagit hänsyn till Skogsstyrelsens bedömning vid utformning av bryt- och verksamhetsområdet. När anslutningsvägen breddas eller om mötesfickor skapas anser Miljöprövningsdelegationen att de grova lövträden i söder ska sparas. Enligt Miljöprövningsdelegationen är risken liten för påverkan på omgivande naturvärden p.g.a. avsänkning av grundvattnet. En eventuell avsänkning av grundvattnet i berget sker i sprickor och inga sprickzoner går enligt uppgift genom täkten.

Miljöprövningsdelegationen finner att den valda platsen kan accepteras med hänsyn till kraven i 2 kap. 6 § MB.

<u>Hushållningsbestämmelser</u>
Området för lokaliseringen är inte av riksintresse enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen anser att det är av stor vikt att uttaget av material i grusåsarna minskar och att alternativt material tas fram för framtida

materialförsörjning. I det avseendet bedöms det viktigt att Hamre bergtäkt, som leverantör av bergkross i regionen, kan fortsätta producera bergkross för att successivt ersätta grus för på marknaden förekommande ändamål.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av markresurserna.

Miljökvalitetsnormer
Lillån mellan Gravudden och Klockarhagen (SE658859-150566) har enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige) bedömts ha en måttlig ekologisk status p.g.a. övergödning. Av påverkanskällor bedöms bl.a. jordbruk och enskilda avlopp vara av betydande påverkan. Mot bakgrund av detta bedömer Miljöprövningsdelegationen att täktens bidrag till övergödning kommer vara av mindre betydelse och endast påverka miljökvalitetsnormen marginellt. För att bedöma utsläpp från täkten till ytvatten har bolaget åtagit sig att utföra kontroller på utgående vatten från sedimentationsdamm och i Lillån.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte kommer att medföra att miljökvalitetsnormer för luft (kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon) samt för fisk- och musselvatten kommer att överskridas.

Miljömål
De nationella miljömålen "Minskad klimatpåverkan", "Ingen övergödning", "God bebyggd miljö" och "Levande sjöar och vattendrag" berörs av planerad verksamhet. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att verksamheten inte kommer ha sådan påverkan att möjligheten att uppnå de nationella miljömålen försvåras.

Villkor
Nedan följer en motivering till vissa villkor som ändrats eller lagts till jämfört med bolagets förslag.

Villkor 7
Miljöprövningsdelegationen ändrar bolagets förslag till villkor angående sprängning då ett godkännande av Polismyndigheten inte kan regleras i ett tillståndsvillkor enligt 9 kap. miljöbalken. Detta regleras enligt bestämmelser i annan lagstiftning.

Villkor 8
Miljöprövningsdelegationen anser att det inte ska specificeras i villkoret enligt vilken standard som mätning av vibrationer eller luftstötvåg ska göras. För närvarande ska mätning för vibrationer göras enligt svensk standard SS4604866 och för luftstötvåg SS025210. I framtiden bör dock mätning göras enligt de standarder som gäller då.

Villkor 12
Miljöprövningsdelegationen anser att kontrollprogrammet bör kompletteras med redovisning av grundvattennivå och inläckageflöde samt ytvattenpåverkan enligt synpunkter som SGU framfört.

Ekonomisk säkerhet
Detta tillstånd är för sin giltighet beroende av att bolaget i enlighet med 9 kap. 6 e § och 16 kap. 3 § MB ställer säkerhet för kostnaderna för avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda.

Bolaget har använt Miljösamverkan Sveriges rapport om efterbehandling av täkter för beräkning av säkerheten. Säkerheten beräknades till 426 450 SEK. Formeln i nämnda rapport har dock bara följts delvis eftersom endast nuvärde (kostnad för efterbehandlingen idag) har beräknats. Enligt rapporten ska ett slutvärde beräknas enligt en formel med ett medel av konsumentprisindex (KPI) för de senaste tio åren samt perioden säkerheten ska omfatta (d.v.s. tillståndstiden). Enligt Miljöprövningsdelegationens beräkningar är medel-KPI för de tio senaste åren ungefär 0,012 (1,2 %). Slutvärdet blir vid beräkning enligt formeln cirka 540 000 SEK. Miljöprövningsdelegationen bedömer därmed att en säkerhet om 540 000 SEK ska ställas för efterbehandling av täkten.

Delegationer
Vilka skyddsåtgärder mot olyckor som är de mest lämpliga och var de ska placeras är svårt att förutse då täktens form ändrar sig över tid. Tillsynsmyndigheten bör därför ha möjlighet att bestämma om vilka skyddsåtgärder som är lämpliga vid en viss plats för att undvika olyckor. (villkor 2)

Vid oförutsedda händelser i verksamheten bör det finnas möjlighet att tillfälligt ändra arbetstiderna. Det bör inte ske regelmässigt utan endast då det finns särskilda skäl. Eftersom Miljöprövningsdelegationen inte kan förutse alla tänkbara scenarier är det rimligt att möjligheten att medge tillfälligt ändrade arbetstider överlåts åt tillsynsmyndigheten. (villkor 5)

Miljöprövningsdelegationen kan inte förutse alla situationer eller platser där dammbekämpning kan bli nödvändig, inte heller vilka åtgärder som är mest lämpliga för situationen. Tillsynsmyndigheten bör därför ha möjlighet att beroende på situation bestämma vilka åtgärder som behövs för att motverka problem med damning. (villkor 9)

För att säkerställa en god funktion och vattenrening i sedimentationsdammen får tillsynsmyndigheten bestämma om ytterligare villkor eller åtgärder som kan bli nödvändiga. Sedimentationsanläggningens utformning och placering ska slutligt fastställas efter godkännande av tillsynsmyndigheten. (villkor 10)

Bolaget har angett hur täkten kommer att efterbehandlas.
Miljöprövningsdelegationen anser att tillsynsmyndigheten ska kunna besluta om typ av efterbehandling och utformning om behov föreligger. (villkor 13)

Verkställighetsförordnande
Bolaget har yrkat om ett verkställighetsförordnande då tidigare tillstånd har gått ut. Man har motiverat det med att täkten är den enda bergtäkten inom ett rimligt transportavstånd från Arboga tätort och behövs för att förse regionen med material. Vidare är det enligt bolaget viktigt för att få lönsamhet i företaget och att ansökan

omfattar i stort sett samma brytningsområde och ett förordnande kan ges utan att ytterligare mark expolateras.

Miljöprövningsdelegationen anser dock att eftersom det kommit in klagomål på verksamheten så bör verksamheten inte startas förrän eventuella överklaganden avgjorts. Miljöprövningsdelegationen avslår därför yrkandet om ett verkställighetsförordnande.

Sammanfattande bedömning
Miljöprövningsdelegationen anser, med beaktande av vad som ovan anförts och med hänsyn till föreskrivna villkor, att hinder inte föreligger enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken för anläggande och drift av verksamheten. Lokaliseringen är godtagbar utifrån miljöbalkens mål i 1 kap. och de grundlägganden bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kap. miljöbalken. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Information

Beslutet får tas i anspråk när det har vunnit laga kraft och en säkerhet har ställts och godkänts av Miljöprövningsdelegationen.

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Särskilt erinras om vikten av att vid verksamheten beakta bestämmelserna om Vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken och lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga 5. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 28 april 2014.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län. I beslutet har länsassessor Gunnar Ljungqvist, ordförande, och miljöskyddshandläggare Pia Persson Holmberg, miljösakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av miljöskyddshandläggare Fredrik Svanberg.

Gunnar Ljungqvist

Pia Persson Holmberg

Fredrik Svanberg

Bilagor:

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Karta över förslag till efterbehandling
3. Karta över skyddsområde med skog
4. Information om kungörelsedelgivning
5. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

Sändlista:

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Havs- och Vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg
Skatteverket, Box 507, 826 27 Söderhamn
Västra Mälardalens myndighetsförbund, Box 19, 732 21 Arboga
Västra Mälardalens kommunalförbund, Räddningstjänsten, 731 85 Köping
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås
SGU, Box 670, 751 28 Uppsala
Trafikverket, Box 1140, 631 80 Eskilstuna
Kungsörs Grus AB, Box 91, 736 22 Kungsör
Bruno Rhode, Hamre Fågelsången 188, 732 95 Arboga
Åke Persson, Hamre 196, 732 95 Arboga

Akten
Miljöskyddsenheten (PPH, FS, UW och IMA)
Rättsenheten (GL och AI)

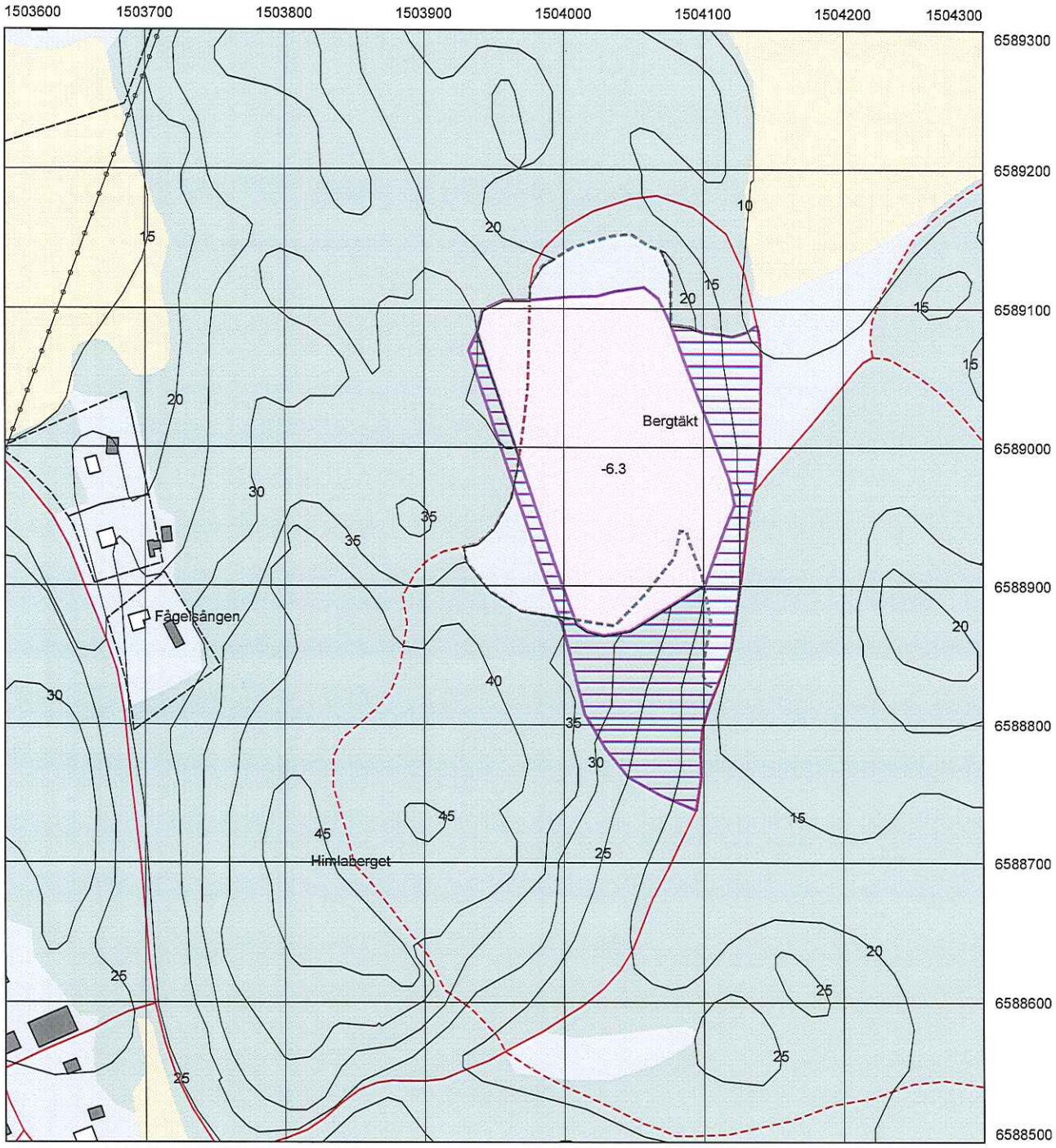

- Sökt verksamhetsområde
- Sökt brytningsområde
- Nuvarande brytningsområde
- Husbyggnad
- Uthus / industribyggnad
- Höjdkurvor, 5 m ekvidistans
- Väg
- Traktorväg
- Fastighetsgräns
- Kraftledning
- Anläggningsområde
- Bäck
- Vatten
- Barr- och blandskog
- Annan öppen mark
- Odlad mark

Bergtäkt Hamre
Exploateringskarta
2012-10-22
Skala 1:3 000

KUNGSÖRS GRUS AB
Box 2004, 422 02 Hisings Backa
Telefon: 031-99 81 06
E-post: monica.soldinger@swerock.se

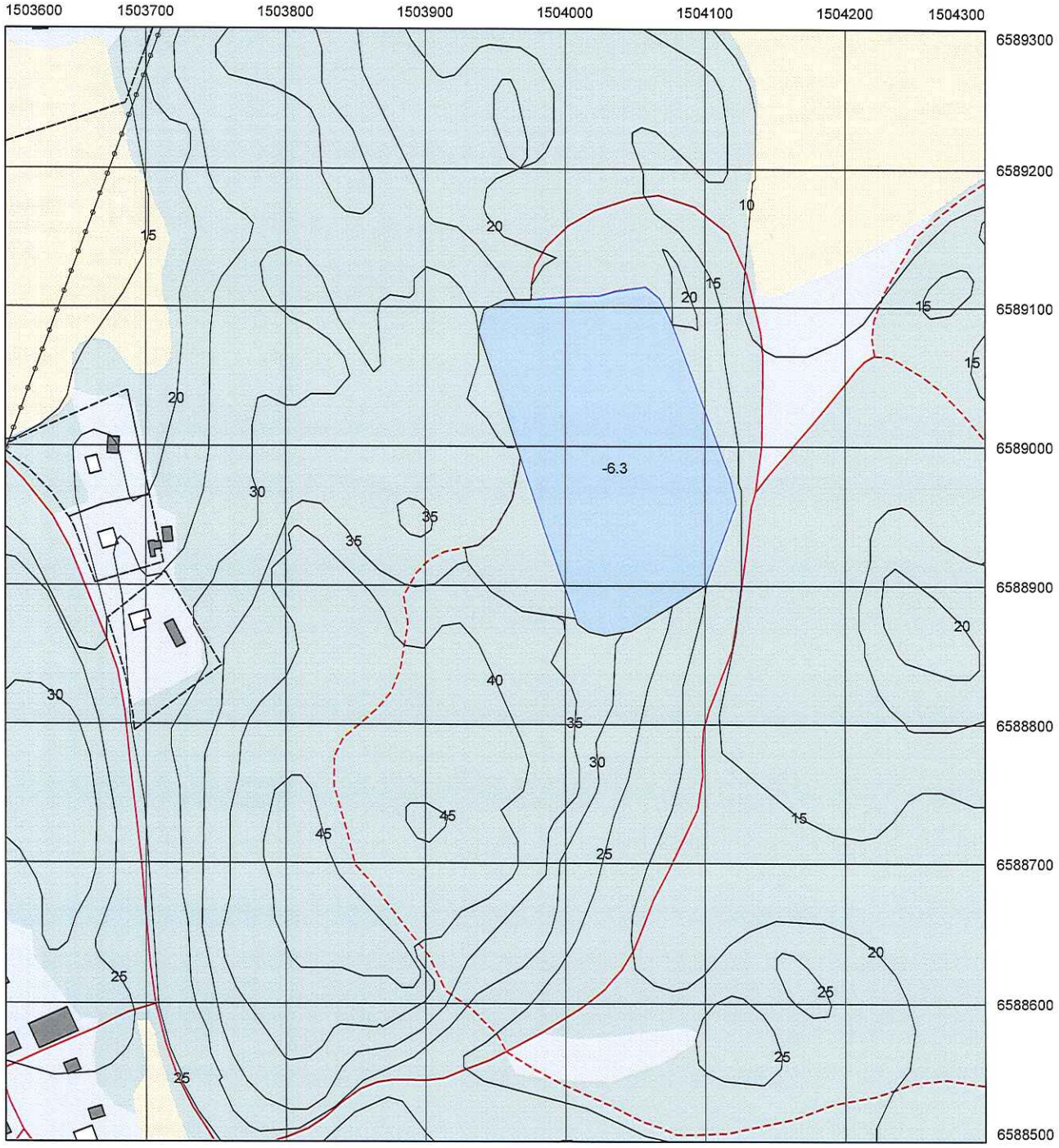

- Husbyggnad
- Uthus / industribyggnad
- Höjdkurvor, 5 m ekvidistans
- Väg
- Traktorväg
- Fastighetsgräns
- Kraftledning
- Anläggningsområde
- Bäck
- Vatten
- Barr- och blandskog
- Annan öppen mark
- Odlad mark

Bergtäkt Hamre
Efterbehandlingskarta
2012-06-15
Skala 1:3 000

KUNGSÖRS GRUS AB
Box 2004, 422 02 Hisings Backa
Telefon: 031-99 81 06
E-post: monica.soldinger@swerock.se

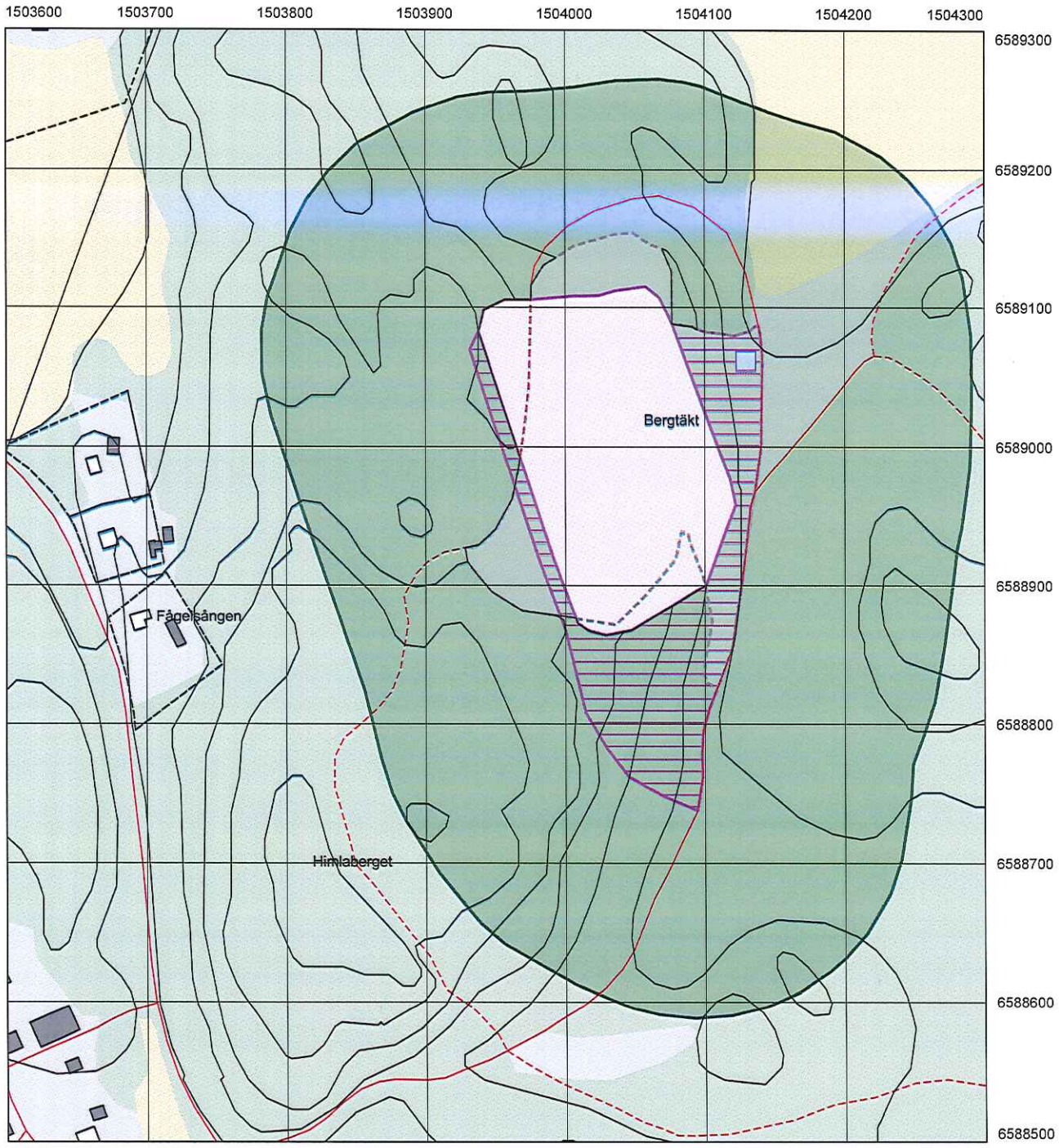

- Skyddsområde skog för insynsskydd
- Sökt verksamhetsområde
- Sökt brytningsområde
- Nuvarande brytningsområde
- Husbyggnad
- Uthus / industribyggnad
- Höjdkurvor, 5 m ekvidistans
- Väg
- Traktorväg
- Fastighetsgräns
- Kraftledning
- Anläggningsområde
- Bäck
- Vatten
- Barr- och blandskog
- Annan öppen mark
- Odlad mark

Bergtäkt Hamre
Skyddsområde skog för insynsskydd
2014-02-21
Skala 1:3 000

Box 2004, 422 02 Hisings Backa
Telefon: 031-99 81 06
E-post: monica.almefelt@swerock.se

KUNGÖRELSEDELGIVNING

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län, har den 24 mars 2014 (dnr: 551-7311-12) beslutat att meddela Kungsörs Grus AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för täkt av högst 1 500 000 ton berg under 20 år, med en högsta årligt uttagsmängd på 75 000 ton, på fastigheten Hamre 3:10 i Arboga kommun.

Beslutet finns tillgängligt på Länsstyrelsens diariestation, Hamnesplanaden 3 i Uppsala och Rådhuset i Arboga kommun, Smedjegatan 5. Aktförvarare vid kommunen är Kristina Theiler Johansson.

Beslutet får överklagas inom tre veckor räknat från den 7 april 2014, då delgivning anses ha skett.

LÄNSSTYRELSEN I UPPSALA LÄN

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan ni överklaga detta hos mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt.

Det gör Ni genom att i ett brev till mark- och miljödomstolen

-- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) och

-- redogör för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet ska ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger Ert personnummer eller organisationsnummer, samt postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen i Uppsala län och inte till mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer framgår av sidfoten på första sidan av beslutet.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev **inom tre veckor** från dagen för delgivningen av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.